37020 M Vaststelling van de begrotingsstaat van het Klimaat- en Energiefonds voor het jaar 2027

Nr. 6 VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN
Vastgesteld 30 oktober 2026

De vaste commissie voor Klimaat en Groene Groei, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 7 oktober 2026 voorgelegd aan de minister van Klimaat en Groene Groei en de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat. Bij brief van 29 oktober 2026 zijn ze door minister van Klimaat en Groene Groei en de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Zwinkels

De griffier van de commissie,
Nava

Vragen en antwoorden

1
Hoeveel middelen staat er gereserveerd voor kernenergie, wanneer worden deze middelen verwacht besteed te worden en op welke onafhankelijke bronnen is deze verwachting gebaseerd?

Antwoord
Er is op dit moment nog 13,3 miljard beschikbaar in het perceel kernenergie in het Klimaatfonds. Deze middelen zijn noodzakelijk voor de ambitie van 7 GW kernenergie. Zo heeft de Third Party Review[2] een eerste beeld geschetst van de verwachte benodigde investering voor de bouw van twee kerncentrales. De bandbreedte hiervoor is €20 tot €30 miljard aan investering. Daarnaast zijn middelen benodigd voor een Rijk-Regiopakket en uitvoeringskosten van IenW, ANVS, RIVM en NEO NL.

2
Hoe leest u de constatering van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) dat er een risico ontstaat dat de verdeling van het klimaatfonds minder evenwichtig wordt omdat er enkel nog vrije ruimte beschikbaar is voor kernenergie?

Antwoord
Er resteert nog € 19,4 mld. in het Klimaat- en energiefonds (KEF) waarvan € 6,2 mld. is toegekend onder voorwaarden of gereserveerd voor specifieke maatregelen die nader worden uitgewerkt voor het Meerjarenprogramma (MJP) 2028. In totaal is € 13,2 mld. nog niet bestemd voor een specifieke maatregel. Deze middelen vallen voor het overgrote deel onder het perceel kernenergie. Het betreft geen vrije ruimte voor alle sectoren binnen het KEF, deze middelen zijn benodigd om invulling te geven aan de ambitie van het kabinet op het gebied van kernenergie.

Voor de komende besluitvormingsrondes resteert er buiten het domein kernenergie op dit moment voor alle sectoren gezamenlijk nog € 165,6 mln. Daarmee is er momenteel vrijwel geen vrije ruimte meer binnen het fonds voor aanvullende maatregelen voor de transitieopgave, terwijl er nog een flinke opgave ligt.

3
Klopt het dat er door de huidige verdeling van het Klimaatfonds relevante langetermijninvesteringen niet worden gedaan?

Antwoord
De middelen voor kernenergie zijn benodigd voor de ambitie van het kabinet op dat vlak en zijn juist gealloceerd aan dat perceel om voor kernenergie de relevante langetermijninvesteringen te kunnen doen. De schaarse ruimte in de andere percelen betekent inderdaad dat in de andere ketens en sectoren niet alle langetermijninvesteringen gedaan zullen kunnen worden die nodig zijn voor de transitie richting 2050.

4
Hoe beoordeelt u de constatering van PBL dat een circulaire plasticketen onmisbaar is voor een klimaatneutrale samenleving, terwijl de voorgestelde 150 miljoen euro voor ondersteuning van plasticrecycling niet is toegekend?

Antwoord
Voor het ondersteunen van de circulaire plasticketen is er in het MJP KEF 2027 € 75 mln. gereserveerd, onder voorwaarden van voldoende balans in het beleidspakket voor deze sector. Ook is € 76,5 mln. gereserveerd voor maatregelen voor de circulaire economie. Voorstellen voor de middelen uit deze reserveringen, evenals andere voorstellen, worden integraal bij MJP KEF 2028 beoordeeld. Bij positieve beoordeling kunnen deze middelen worden ingezet. In eerdere MJP's zijn vanuit het fonds diverse middelen toegekend en overgeheveld voor de opbouw van een circulaire economie, waaronder € 120,3 mln. voor onder meer de subsidieregeling DEI+CE, € 3 mln. voor de continuering van de subsidie omschakeling plasticverwerkers (SOPV) en € 20 mln. voor noodkredieten voor plasticrecyclers.

5
Waarom is de voorgestelde 150 miljoen euro voor de EU-STIP-pilottender voor e-SAF afgewezen, terwijl PBL tegelijkertijd constateert dat financiële ondersteuning nodig kan zijn om het investeringsrisico voor de opschaling van e-SAF te verlagen?

Antwoord
Ten tijde van de beoordeling van de voorstellen voor het betreffende MJP was de vrij besteedbare ruimte in het relevante perceel te beperkt om zowel het voorstel voor ondersteuning van nationale SAF-productie ('Duurzame luchtvaartbrandstoffen', gevraagd bedrag € 150 mln.) en de EU-stip tender toe te kennen (gevraagd bedrag eveneens € 150 mln.). Het voorstel voor ondersteuning van nationale SAF-productie was gedetailleerder uitgewerkt en mede vanwege de reflectie van het PBL en de voordelen van nationale opschaling, is dat voorstel toegekend in plaats van de EU-STIP tender. Bovendien was daar in een eerder MJP reeds € 60 mln. voor vrijgemaakt, waardoor voor de nationale regeling een substantieel bedrag van cumulatief € 210 mln. beschikbaar is gesteld.

6
Hoe voorkomt u dat Nederland door het ontbreken van nationale financiering achterblijft bij de ontwikkeling van e-SAF, mede gezien de Europese verplichtingen voor het gebruik van synthetische luchtvaartbrandstoffen?

Antwoord
Binnen het Klimaat- en energiefonds is in totaal € 210 mln. vrijgemaakt voor de ondersteuning van nationale e-SAF-productie ('Duurzame luchtvaartbrandstoffen'). Met deze investering wordt daarmee een

substantiële bijdrage geleverd aan de benodigde productiecapaciteit om te voldoen aan de Europese verplichtingen.

7
Waarom zijn aanvragen voor de elektrificatie van de spoorlijnen Harlingen–Leeuwarden en Zutphen–Hengelo–Oldenzaal afgewezen?

Antwoord
De aanvragen betreffen twee verschillende maatregelen ten behoeve van elektrificatie van de spoorlijnen in Noord- en Oost-Nederland. Voor het MJP 2027 zijn er meerdere maatregelen onder één aanvraag ingediend. TNO en PBL reflecteren in het algemeen positief op de elektrificatie van spoorlijnen, maar een volledige uitwerking van de maatregel ontbreekt (bijvoorbeeld de financiële onderbouwing), waardoor de maatregel niet goed te beoordelen is. De middelen voor de elektrificatie van spoorlijn Harlingen-Leeuwarden zijn daarom afgewezen. Voor de elektrificatie van de spoorlijn Zutphen-Hengelo Oldenzaal is wel € 16 mln. toegekend. Voor dit traject is eerder, gezamenlijk met de elektrificatie van de lijn Almelo-Mariënberg, middels het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2025 reeds € 98 mln. toegekend.

8
Hoeveel middelen zijn tot nu toe beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van gemeenten en provincies rond de mogelijke komst van nieuwe kerncentrales, welke decentrale overheden hebben hiervan gebruikgemaakt en waaraan zijn deze middelen besteed?

Antwoord
De afgelopen jaren is er in totaal ongeveer 18,6 miljoen euro beschikbaar gesteld aan medeoverheden vanuit EZK. Via Specifieke Uitkeringen en Decentrale Uitkeringen zijn deze gelden verleend aan de volgende gemeenten: Borsele, Vlissingen, Terneuzen, Rotterdam en het Hogeland. Tevens zijn er uitkeringen verleend aan de bijbehorende provincies, te weten provincies Zeeland, Noord-Holland en Groningen.
De middelen zijn aan deze medeoverheden ter beschikking gesteld om voorbereidende stappen te kunnen zetten als het locatiebesluit voor de eerste twee kerncentrales op een van deze locaties valt. Deze voorbereidende stappen bestaan uit kennisopbouw, aantrekken van personeel of detachering van externe expertise, het starten van participatietrajecten, het uitvoeren van oriënterende studies en overige goederen en diensten als communicatie, bijeenkomsten en representatie.

9
In hoeverre is bij de middelen voor emissieloos landbouwmaterieel rekening gehouden met de praktische beschikbaarheid en betaalbaarheid van emissieloos materieel, de benodigde laad- en energie-infrastructuur op het platteland en eventuele netcongestie?

Antwoord

De opzet van de regeling voor schoon en emissieloos landbouwmateriaal is weergegeven in het ingediende fiche, dat in de bijlage met het overzicht van alle ingediende maatregelen van het MJP 2025 gepubliceerd is[1]. Hierin is de onderliggende motivatie voor het voorstel weergegeven, waarbij onder andere ook wordt ingegaan op uitvoerbaarheid, en de financiële onderbouwing van de investeringssteun . In de uitwerking van de regeling is rekening gehouden met de praktische beschikbaarheid en betaalbaarheid van emissieloos materieel, evenals de benodigde laad- en energie-infrastructuur op het platteland en eventuele netcongestie. Ondernemers kunnen niet alleen een aanvraag doen voor een elektrisch voertuig, maar ook de laadinfrastructuur op het terrein.

10
Kunt u aangeven hoeveel externe adviseurs, consultants en onderzoeksbureaus worden bekostigd uit middelen die afkomstig zijn uit het Klimaat- en energiefonds en welk totaalbedrag hiermee jaarlijks is gemoeid?

Antwoord
Nee, hier wordt geen overzicht van bijgehouden. Het fonds hanteert strenge criteria als het gaat om het vergoeden van personele capaciteit. Onderzoek of het inwinnen van externe expertise kan onderdeel zijn van een voorstel, bijvoorbeeld marktonderzoek of technische haalbaarheidsstudies. Bij de beoordeling van voorstellen wordt bezien of, en in hoeverre, onderzoekskosten noodzakelijk zijn .

11
Is de 13 miljard euro vrije ruimte voor kernenergie naar de huidige inzichten voldoende voor de vier door de regering gewenste nieuwe kerncentrales? Zo nee, wat is de meest actuele raming van het aanvullende bedrag dat uiteindelijk nodig zal zijn?

Antwoord
De vrije ruimte voor kernenergie in het Klimaatfonds is noodzakelijk voor de invulling van de ambitie van 7 GW kernenergie. Voor het overheidssteunpakket voor grootschalige kerncentrales wordt gekeken naar mogelijkheden om (een deel van) de investering buiten het EMU-saldo te kunnen houden, omdat het om een investering gaat die over de looptijd terugverdiend kan worden. Naast de investeringskosten zijn nog middelen nodig voor o.a. de uitvoeringskosten van de IenW, ANVS, RIVM en NEO NL en een Rijk-Regiopakket. Voordat een investeringsbeslissing wordt genomen kan een nauwkeurigere kostenraming worden gemaakt.

12
Op grond van welke analyse is geconcludeerd dat een publiekscampagne voor deelmobiliteit tot de meest doelmatige besteding van schaarse middelen uit het Klimaat- en energiefonds behoort?

---

[1] https://open.overheid.nl/documenten/2d1ddae1-8028-4636-8dbc-2f1a0d5adf4a/file, pagina 368.

Antwoord
In het MJP 2027 is € 2 mln. toegekend en € 3 mln. gereserveerd voor de gedragscampagne voor duurzame mobiliteit. Voor de transitie in de mobiliteitssector is het van belang van dat gebruik gemaakt wordt van verschillende duurzame modaliteiten, waaronder deelmobiliteit maar ook spoor, fietsen, wandelen en EV. Een campagne kan, naast andere maatregelen gericht op de verduurzaming van de mobiliteitssector, een flankerende rol spelen om de gewenste overstap te realiseren. Daarom is deze maatregel positief beoordeeld. Naar aanleiding van de reflecties van PBL en TNO bij het MJP 2027 is door fondsbeheer in het MJP opgenomen dat de maatregel door het ministerie van I&W moet worden verbreed, zodat deze zich naast deelmobiliteit ook richt op andere modaliteiten (zoals spoor, fietsen, wandelen en EV).

13
Hoeveel middelen uit het Klimaat- en Energiefonds komen naar verwachting terecht in de verschillende provincies? Kunt u dit uitsplitsen per provincie en daarbij aangeven hoeveel middelen per inwoner worden geïnvesteerd?

Antwoord
Nee, hier is geen overzicht van. Departementen zijn verantwoordelijk voor het indienen van voorstellen die goed passen bij de te bereiken doelgroep. Het fonds beoordeelt of deze voorstellen voldoen aan de wettelijke doelen en kaders, eventuele eerder gegeven voorwaarden en of deze passen binnen de budgettaire ruimte. In de bijlage met alle ingediende fiches, die jaarlijks bij het MJP verschijnt, is per maatregel terug te lezen op welke doelgroep de individuele maatregelen gericht zijn. Vaak zijn deze generiek voor heel Nederland (bijvoorbeeld een subsidieregeling waar alle huishoudens binnen bepaalde kaders aan mee kunnen doen). Soms zijn deze specifiek gericht op een regio, bijvoorbeeld de verduurzaming dieselspoorlijnen Zutphen-Oldenzaal, Almelo-Mariënberg, of gebiedsinvesteringen flankerend aan investeringen in het hoogspanningsnet.

14
Kunt u bevestigen dat de door de Eerste Kamer aangenomen motie-Bovens c.s., die verzoekt 5 miljard euro binnen het Klimaat- en Energiefonds beschikbaar te maken voor landbouw, niet is uitgevoerd en dat in de begroting van het Klimaat- en energiefonds voor 2027 nog steeds geen afzonderlijk perceel voor de landbouw is opgenomen?

Antwoord
Dat is correct. Mijn voorganger heeft destijds aan de Eerste Kamer toegelicht waarom deze motie niet uitgevoerd wordt.[2] Voor de bredere landbouw, natuur en stikstofaanpak is in het Coalitieakkoord een investeringsbedrag van € 20 mld. beschikbaar gesteld door het kabinet.

15
Kunt u aangeven welk bedrag in de begroting van het Klimaat- en energiefonds voor 2027 in totaal direct beschikbaar is voor maatregelen in de agrarische sector, uitgesplitst naar maatregel?

Antwoord
In het MJP 2027 is € 20 mln. toegekend aan de verduurzaming van landbouwvoertuigen. In het MJP 2025 is reeds € 10 mln. toegekend voor een eerste opstelling van de subsidieregeling, er staat nog € 47 mln. gereserveerd voor de regeling. Verder is er in het MJP 2027 cumulatief € 51,6 mln. toegekend onder voorwaarden voor maatregelen die ten goede komen aan de glastuinbouwsector (onder meer voor geothermie), en staat nog € 148,5 mln. in het fonds gereserveerd voor het verbeteren van de randvoorwaarden voor de glastuinbouw. Deze middelen worden pas overgeboekt naar de LVVN-begroting als onder meer wordt voldaan aan de voorwaarden ETS2 opt-in glastuinbouw, de bijmengverplichting groen gas en de herijking van het CO_2-tarief glastuinbouw. Ook in eerdere jaren zijn toekenningen gedaan, welke in 2027 nog in uitvoering zijn. Dit betreft onder meer de subsidie Warmte-infrastructuur glastuinbouw (cumulatief € 300 mln.) en de subsidie Energie-efficiëntie glastuinbouw (cumulatief € 199,9 mln.).

16
Is het Europese klimaatdoel van 2040 haalbaar met de huidige beschikbare middelen uit het klimaatfonds?

Antwoord
Nee, het fonds is immers destijds niet begroot op de doelen voor 2040 en is verder meermaals verlaagd om generale problematiek op te lossen. Indien er geen aanvullende middelen worden vrijgemaakt, zal forser moeten worden ingezet op normerende en beprijzende maatregelen, waarbij dan geen ondersteuning of compensatie kan worden gegeven. Het kabinet bereidt momenteel aanvullende en geborgde maatregelen voor om aankomend voorjaar de CO_2-uitstoot echt naar beneden te brengen. Op dit moment resteert er nog € 19,4 mld. in het Klimaat- en

[2] Kamerstukken I, 2024-25, 36 600 XXIII, L.

energiefonds waarvan € 6,2 mld. is toegekend onder voorwaarden of gereserveerd voor specifieke maatregelen die nader worden uitgewerkt voor het Meerjarenprogramma (MJP) 2028. In totaal is € 13,2 mld. nog niet bestemd voor een specifieke maatregel. Deze middelen vallen voor het overgrote deel onder het perceel kernenergie en zijn daar ook benodigd voor de ambities van het kabinet op dat vlak. Voor de komende besluitvormingsrondes resteert er buiten het domein kernenergie op dit moment voor alle sectoren gezamenlijk nog € 165,6 mln. Daarmee is er momenteel vrijwel geen vrije ruimte meer binnen het fonds voor aanvullende maatregelen voor de transitieopgave, terwijl er nog een flinke opgave ligt. Indien er geen aanvullende middelen beschikbaar worden gesteld, zal meer beleid moeten worden ingevuld met normerende en beprijzende maatregelen – waarbij de kosten hiervoor worden belegd bij specifieke doelgroepen (burgers en bedrijven).

17
Hoeveel middelen zijn er (aanvullend) nodig om het Europese klimaatdoel voor 2040 te halen?

Antwoord
Het kabinet bereidt momenteel aanvullende en geborgde maatregelen voor om aankomend voorjaar de CO_2-uitstoot naar beneden te brengen. In het Coalitieakkoord is voor een aantal opgaven geld vrijgemaakt, en voor een aantal niet. Ook binnen het Klimaat- en energiefonds is er momenteel vrijwel geen vrije ruimte meer voor aanvullende maatregelen voor de transitieopgave, terwijl er nog een flinke opgave ligt. De exacte omvang van de benodigde middelen is van veel verschillende factoren afhankelijk, namelijk het beoogde ambitieniveau evenals de balans tussen de normerende, beprijzende en subsidiemaatregelen die worden ingezet om een bijdrage te leveren aan het Europese 2040-doel. In het formatierapport Routes naar realisatie zijn diverse pakketten opgesteld die inzicht geven in doelbereik en de bijbehorende middelen, die variëren in ambitie en maatregelen. Zo gaan de pakketten van budgettair neutrale varianten (pakket A en B) tot een intensivering ten opzichte van het basispad, die toegroeit naar structureel circa € 6 mld. per jaar na 2030 (pakket A+ en B+). De pakketten hebben een verschillend doelbereik voor 2040. In de actualisatie van het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) gaat het kabinet, op basis van berekeningen van TNO, uit van een totale investeringsopgave van € 40-60 mld. per jaar die nodig is om de Nederlandse transities, waaronder het energiesysteem, te realiseren. Hiervan zal tweederde door private partijen gedragen zal worden en is de bijdrage van de overheid bijvoorbeeld ook afhankelijk van de mate van normering en beprijzing. Hierbij wordt aangetekend dat het in stand houden van het fossiele energiesysteem ook systeemkosten en vervangingsinvesteringen met zich mee zou brengen, naast de kosten van fossiele brandstoffen en de klimaatschade door de emissies zelf.

18

Klopt de conclusie van het PBL dat voorstellen voor het klimaatfonds zijn afgewezen door budgettaire krapte, terwijl daar wel een positief oordeel voor werd gegeven als het ging om besteding en effect?

Antwoord
Dat is correct. In het verleden zijn maatregelen die inhoudelijk voldoende waren en passend bij het fonds, afgewezen op basis van budgettaire krapte. Dit zal de komende jaren, naarmate er mindere middelen in het fonds beschikbaar zijn, naar verwachting vaker het geval zijn.

19
Hoeveel euro zou de energierekening van een gemiddeld huishoudens omlaag kunnen als er 13 miljard euro ingezet wordt als investering om de energierekening betaalbaar te maken (bijv. met een inkomsten- of capexsubsidie aan TenneT)?

Antwoord
Als er een investeringssubsidie wordt gegeven van 13 miljard euro, bijvoorbeeld voor het elektriciteitsnet op zee, dan dempt dit de rekening voor huishoudens in het eerste jaar van de subsidie met ongeveer 60 euro per jaar en de rekening voor grootverbruikers met 5,3 euro per MWh. De totale demping van de energierekening is ongeveer 22 miljard euro. Dat is hoger dan de investering van 13 miljard euro, omdat een investering vooraf voorkomt dat er geld geleend moet worden en dat daarover rente moet worden betaald en TenneT minder dividend uitkeert aan de staat (dat leidt tot minder inkomsten voor de staat). Het effect van de subsidie neemt af over tijd, omdat naarmate netten verder zijn afgeschreven de (voorkomen) financieringskosten lager worden. De investeringssubsidie verlaagt de nettarieven voor ongeveer 35 jaar, maar het effect op de nettarieven is in latere jaren kleiner.

Het is ook mogelijk om een inkomstensubsidie te geven die volledig wordt gebruik om de tarieven in één jaar te verlagen. Dan is het tariefeffect veel groter, maar ook maar voor één jaar (of voor zoveel jaren als de inkomstensubsidie wordt gegeven). Bij een inkomstensubsidie geldt als vuistregel dat 1 miljard euro aan inkomstensubsidie aan TenneT de energierekening van huishoudens dempt met grofweg 50 euro per jaar ten opzichte van de situatie dat deze inkomstensubsidie niet zou zijn verleend (IBO bekostiging Elektriciteitsinfrastructuur blz. 85 en 87). Een subsidie van 13 miljard per jaar voor het net op zee is niet mogelijk, omdat de kosten lager zijn dan 13 miljard per jaar. Het zou wel kunnen gaan om 2 miljard per jaar gedurende 6,5 jaar, dan zou de energierekening van huishoudens in die periode met grofweg 100 euro per jaar gedempt worden.

20
Hoeveel kost het om vier conventionele kerncentrales te bouwen? Zijn de middelen in het Klimaatfonds hiervoor toereikend? Zo niet, hoeveel middelen zijn er aanvullend nodig?

Antwoord
Zie het antwoord op vraag 11.

21
Kunt u nader toelichten hoe de 200 miljoen euro uit het IPCEI voor kernenergie wordt besteed?

Antwoord
De EUR 200 miljoen is bestemd voor ondersteuning van Nederlandse innovatieve projecten op het gebied van SMR's en AMR's binnen IPCEI-INT kernenergie. De middelen zijn nog niet aan specifieke projecten toegekend. Projecten moeten eerst de nationale selectie en het Europese IPCEI-traject doorlopen en de Europese Commissie moet de staatssteun goedkeuren.

22
Welke planning geldt, en welke gevolgen heeft dit voor de financiering van gemeenten en provincies, aangezien de KEF-toelichting een ontwerp-voorkeursbeslissing voor kerncentrales in 2026 noemt, terwijl de KGG-toelichting deze in de eerste helft van 2027 verwacht?

Antwoord
Eind 2026 maakt het kabinet een locatiekeuze. Deze richtinggevende keuze wordt in de eerste helft van 2027 uitgewerkt in een ontwerp-voorkeursbeslissing en ter inzage gelegd.
Via de reguliere voortgangsbrief nieuwbouw kernenergie zal de Tweede Kamer geïnformeerd worden over de ontwerp-voorkeursbeslissing en de daaropvolgende definitieve voorkeursbeslissing. Tegelijkertijd met de ontwerp-voorkeursbeslissing ontvangt de Kamer een voorlopig Rijk-Regiopakket. Investeringen of bijdragen van het kabinet aan het Rijk-Regiopakket verlopen via de reguliere begrotingscyclus.

23
Kan een geactualiseerde mijlpalenplanning voor de eerste twee nieuwe kerncentrales worden verstrekt, van locatiekeuze tot ingebruikname, met per stap de kritieke afhankelijkheden, onzekerheidsmarge en gevolgen voor de kasplanning van het fonds?

Antwoord
Op dit moment wordt de planning voor de nieuwbouw van grootschalige kerncentrales verder uitgewerkt en geactualiseerd, na de ontwerpvoorkeursbeslissing voor de locatie kan een nieuwe planning met uw Kamer worden gedeeld. De kasplanning van het fonds zal zoveel mogelijk worden aangepast op de geraamde kasuitgaven voor de nieuwbouw. Daarnaast zal ook rekening gehouden moeten worden met een zekere flexibiliteit om mee- en tegenvallers tijdens de bouw op te kunnen vangen.

24
Waarom wordt in de doelstelling van dit fondsartikel nog uitgegaan van 3 tot 4 GW waterstofcapaciteit in 2030, terwijl de KGG-begroting uitgaat van 1,2 GW elektrolyse in 2030? Welke doelstelling is gebruikt bij de beoordeling van de gereserveerde subsidies?

Antwoord
De doelstelling voor de beoogde elektrolysecapaciteit in 2030 die wordt gebruikt bij het vormgeven en beoordelen van de gereserveerde subsidies is 1,2 GW.

25
Hoeveel extra vermogen voor het tijdelijk aanpassen van industrieel elektriciteitsgebruik moet de regeling voor industriële vraagrespons opleveren, en hoe wordt voorkomen dat dezelfde flexibiliteit via meerdere regelingen wordt gesubsidieerd?

Antwoord
Vanuit de huidige Flex-e regeling zien we een gecontracteerd flexibel vermogen van 28 MW bij €9,7mln toegekende subsidie. Een lineaire doorvertaling hiervan naar het bedrag voor iDSR in het Klimaat- en Energiefonds (gecorrigeerd voor inzet voor scans en studies) levert ongeveer 400-450 MW extra gecontracteerd vermogen op in 2030. Wel is deze lineaire doorvertaling een zeer grove versimpeling van de werkelijkheid. De huidige openstelling is niet per definitie representatief voor latere openstellingen en doet geen recht aan mogelijke nieuwe (typen) projecten die met de uitbreiding vanuit het Klimaat- en Energiefonds worden beoogd. Om deze reden is het voornemen om komend jaar een pilot te starten voor grotere projecten, waarmee meer informatie kan worden verzameld over de subsidie-intensiteit.

Er wordt voorkomen dat dezelfde flexibiliteit via meerdere regelingen wordt gesubsidieerd, doordat het Kaderbesluit EZK en LNV-subsidies de mogelijkheid van het stapelen van subsidies beperkt. Bij aanvragen tot

subsidies wordt beoordeeld of er sprake is van cumulatie. Dit is slechts mogelijk zolang de aanvragen gezamenlijk binnen de maximale toegestane staatssteunruimte blijft.